

Warszawa, 30 września 2022 r.

Od:

Ogólnopolska Sieć Certyfikowanych

Biur Rachunkowych (OSCBR)

Al. Jerozolimskie 96,

00-807 Warszawa

dane do osoby kontaktowej:

Tel.: 533 332 549, e-mail: amarszalek@oscbr.pl

Kancelaria LTCA

Zarzycki Niebudek Kubicz Sp.k.

ul. Miodowa 1,

00-080 Warszawa

dane do osoby kontaktowej:

Tel.: 510 236 828, e-mail: kajetan.kubicz@ltca.pl

Do: **Ministerstwo Finansów**

Departament Efektywności Wydatków Publicznych

i Rachunkowości

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

**PRZYSZŁOŚĆ ZAWODU KSIĘGOWEGO - PREKONSULTACJE
UWAGI DOTYCZĄCE KIERUNKÓW ROZWOJU ZAWODU KSIĘGOWEGO**

Zespół adwokatów i doradców podatkowych Kancelarii LTCA Zarzycki Niebudek Kubicz Sp.k. (dalej: LTCA) we współpracy z osobami wykonującymi zawód księgowego oraz przedstawicielami Ogólnopolskiej Sieci Certyfikowanych Biur Rachunkowych zrzeszającej ponad 2000 biur rachunkowych (dalej: OSCBR), niniejszym przedstawia nasze stanowisko w ramach prekonsultacji w przedmiocie przyszłości zawodu księgowego.

Wstęp

Przedmiotowe pismo zostało podzielone na dwie części zasadnicze, tj.: (i) Raport z przeprowadzonych badań oraz (ii) Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych.

Prezentując nasze stanowisko działamy w dobrej wierze w celu zapewnienia właściwej przyszłości zawodu księgowego w Polsce. Jesteśmy otwarci na dialog i na przekonujące argumenty każdej ze stron. Wsłuchujemy się przede wszystkim w głos uczestników rynku usług księgowych – osób pracujących w tej branży od wielu lat, jak i osób z mniejszym stażem, w tym pracowników oraz właścicieli Biur Rachunkowych. Pragniemy wyważyć poglądy i zaproponować najlepsze możliwe rozwiązania, uwzględniając przy tym ramy strategiczne nakreślone przez Ministerstwo Finansów w dokumencie z lutego 2022 r. pt: „Zawód księgowego. Kierunki rozwoju”.

Jako punkt wyjścia, poniżej przedstawiamy poglądy środowiska oraz wnioski jakie płyną z ankiet przeprowadzonych wśród ponad tysiąca osób wykonujących zawód księgowego lub będących właścicielami biur rachunkowych (wzór ankiety stanowi załącznik nr 1 do niniejszego pisma).

Na ich podstawie prezentujemy preferowane rozwiązania i możliwe kierunki zmian.

Przygotowując wspomniane ankiety staraliśmy się dotrzeć z pytaniami dotyczącymi przyszłości zawodu księgowego do jak najszerszego grona osób bezpośrednio zainteresowanych i umożliwić im wypowiedzenie się w sprawie.

Zdajemy sobie jednak sprawę, że nie każdy zainteresowany dowiedział się o prowadzonych ankietach, stąd jesteśmy otwarci również na zdanie innych podmiotów mających dostęp do osób związanych z rynkiem usług księgowych.

Precyzując powyższe, przeprowadziliśmy przejrzyste, ogólnokrajowe badania ankietowe, poprzedzone kampanią informacyjną prowadzoną przez LTCA oraz OSCBR, zarówno łącznie jak i z osobna.

Kampania ta obejmowała cykle spotkań bezpośrednich (regionalnych) oraz spotkań online (webinaria), podczas których przedstawialiśmy uczestnikom cel prekonsultacji oraz podstawowe propozycje kierunków rozwoju jakie rozważa Ministerstwo Finansów. Informowaliśmy także o znanych nam głosach przedstawicieli Krajowej Izby Doradców Podatkowych (KIDP), Krajowej Izby Biur Rachunkowych (KIBR), czy też Stowarzyszenia Księgowych w Polsce (SKWP), z którymi mogliśmy się zapoznać zarówno dzięki działaniom samego Ministerstwa Finansów (w tym dzięki webinarium MF pt. „Przyszłość zawodu księgowego” z 9 maja 2022 r.), jak również dzięki organizowanym we własnym zakresie spotkaniom z przedstawicielami tych organizacji.

OSCBR oraz LTCA zorganizowało bowiem spotkanie z przedstawicielami KIDP, którego przewodnim tematem była możliwość rozgraniczenia czynności dla zawodu księgowego od czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych.

Omawiana kampania prowadzona była w całym okresie prowadzonych badań. Spotkania służyły zebraniu możliwie rzetelnych opinii środowiska w zakresie preferowanego kierunku zmian w dostępie do zawodu księgowego i uzyskaniu odpowiedzi ankietowych w pełni świadomych respondentów – uczestników rynku usług księgowych.

Łącznie przeprowadzono ponad 20 spotkań.

Badania ankietowe prowadzone były zarówno w czasie ww. spotkań celem bieżącego prezentowania, omawiania i prowadzenia dyskusji na temat poszczególnych zagadnień (kierunków zmian) albo po zakończeniu spotkania (w tym za pośrednictwem platform Google oraz ClickMeeting).

Część respondentów mogła również zająć głos w dyskusji dzięki ankietom prowadzonym w sieci, które udostępniane były w okresie od 20 lipca do 9 września 2022 r. (za pośrednictwem strony internetowej Akademii LTCA). Alternatywnym sposobem zajęcia głosu w dyskusji była również możliwość wypełnienia ankiet rozsyłanych bezpośrednio do biur rachunkowych zrzeszonych w OSCBR (mailing).

Uzyskane w ten sposób wyniki badań dostarczyły nam merytorycznych argumentów dotyczących przyszłości zawodu księgowego w Polsce, ponieważ są wyrazem opinii osób najbardziej zainteresowanych przedmiotowym zagadnieniem.

Opinie te powinny być istotnym elementem stanowienia dobrego prawa jako nieocenione źródło informacji niezbędnych dla wypracowania najlepszej propozycji legislacyjnej, uwzględniającej możliwie jak największą liczbę stanowisk opowiadających się za zmianami i wskazujących preferowany zakres tych zmian lub też pożądaną do osiągnięcia skutek. Stąd niniejsze pismo zaczynamy od przedstawienia raportu z przeprowadzonych badań ankietowych. Wierzymy, że sposób przeprowadzenia tych badań (w tym treść pytań) był przedstawiony jasno i zrozumiale dla każdego z respondentów.

W badaniu zadano pytania dotyczące trzech dróg przyszłości zawodu księgowego w Polsce, przedstawionych w dokumencie „Zawód księgowego. Kierunki Rozwoju”, tj.:

- A. **Regulacja** – na gruncie regulacji zawód księgowego miałby dołączyć do katalogu zawodów regulowanych. To znaczy, że określone w przepisach prawa czynności (czynności zastrzeżone) mogłyby wykonywać jedynie osoby posiadające uprawnienia księgowego, po uzyskaniu zezwolenia (certyfikatu). Zatem czynności zastrzeżonych nie mogłyby wykonywać osoby nieposiadające uprawnień księgowego. Dodatkowo, wskazywano na zasadność stałego i obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz wdrożenia zasad etycznych wykonywania zawodu.
- B. **Profesjonalizacja** – na gruncie profesjonalizacji zawodu księgowego wprowadzona zostałaby możliwość uzyskania określonych uprawnień zawodowych (potwierdzających posiadane kwalifikacje i umiejętności) nadawanych przez wybraną instytucję. Posiadanie danych uprawnień rodziłoby też pewne obowiązki, takie jak obowiązek doskonalenia zawodowego czy przestrzegania zasad etyki zawodowej. Czynności z zakresu księgowości mogłyby jednak być wykonywane przez osoby, które opisanym wyżej uprawnień nie posiadają.

- C. **Brak zmian** – trzecią możliwością jest utrzymanie *status quo*. Zawód księgowany dalej nie byłby regulowany oraz nie istniałby system realizujący instytucjonalną profesjonalizację zawodu. W odniesieniu do trzeciego rozwiązania, tj. braku zmian (C) zapytaliśmy również o zmodyfikowany wariant, mianowicie: utrzymanie stanu obecnego z jednoczesnym wprowadzeniem obowiązku doskonalenia zawodowego (kształcenia i doszkalania)(D). Modyfikacja ta jest zgodna z zaprezentowanym przez Ministerstwo wariantem zakładającym oparcie się wyłącznie na kwalifikacjach rynkowych (wyłączonych z ZSK).

Raport z wykonanych badań

W ramach omawianych badań przygotowaliśmy ponad 20 nw. pytań ankietowych, na które odpowiedzieć mogła dowolna liczba osób.

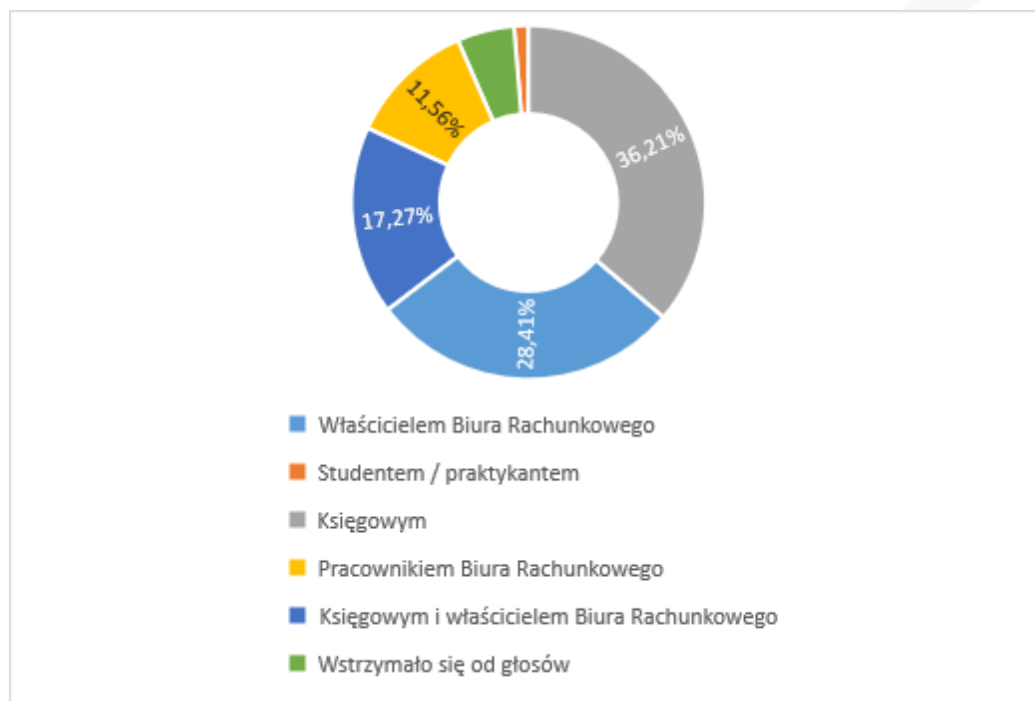
W badaniach wzięło udział 1476 respondentów.

Wśród tych, 2 największe grupy stanowili księgowi (w tym księgowi i właściciele biur rachunkowych): 768 osób oraz właściciele biur rachunkowych: 408 osób.

Precyzując, respondentami ankiet były osoby określające się jako księgowi (36%), właściciele biura rachunkowego (28%), pracownicy biura rachunkowego (12%), księgowi będący jednocześnie właścicielami biur rachunkowych (17%), studenci/praktykanci (przyjmuje się założenie, że byli to studenci kierunków ekonomiczno-prawno-rachunkowych oraz praktykanci firm zajmujących się usługowym prowadzenie księgowości) (1%).

Można zatem zdecydowanie przyjąć, że respondentami były osoby bezpośrednio zainteresowane przyszłością zawodu księgowego –których potencjalne zmiany legislacyjne dotknął osobiście w przyszłości.

Pomijalną częścią (1) byli studenci i praktykanci, czyli osoby zainteresowane i planujące wejść do zawodu.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ:

Większość respondentów widzi potrzebę zmian w funkcjonowaniu zawodu księgowego.

Ogólna tendencja respondentów jest raczej liberalna niż restrykcyjna. To znaczy, że większość badanych opowiada się za podnoszeniem kwalifikacji oraz możliwością wprowadzenia dobrowolnej certyfikacji, pozostawiając strefę rynku dla działania osób/firm nie posiadających określonego certyfikatu.

Zarówno przy wariacie regulacji, jak i profesjonalizacji istotne znaczenie ma przede wszystkim podnoszenie kwalifikacji zawodowych, podniesienie jakości świadczonych usług, wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia oraz zasad etyki wykonywania zawodu.

W obu wariantach (regulacji oraz profesjonalizacji) respondenci w większości nie widzą potrzeby wprowadzania odpowiednich struktur i samorządu. Przyjmując brak funkcjonowania takich struktur pojawia się kluczowy problem wymagający głębszej dyskusji i planowania – jaki podmiot i na jakich zasadach (w tym zasadach finansowania) będzie odpowiadał za: regulację (certyfikację), wskazywanie instytucji nadających i odbierających uprawnienia księgowego, publikację rejestru osób posiadających uprawnienia księgowe, egzekwowanie etyki, odpowiedzialność zawodową, kwestie ubezpieczeniowe oraz podnoszenie kwalifikacji.

W kwestii wykonywania czynności księgowych respondenci zwracają uwagę, że takimi czynnościami powinny być przede wszystkim: prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz podpisywanie sprawozdań finansowych. Prowadzenie ksiąg przychodów i rozchodów, naliczanie płac i prowadzenie rozliczeń kadrowych również jest postrzegane jako istotne do zdefiniowania, jednak nie kluczowe.

W ramach próby zdefiniowania zawodu księgowego oraz dookreślenia czynności zastrzeżonych podnoszona była waga jasnego rozgraniczenia czynności dla zawodu księgowego od czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych przy jednoczesnym (pożądanym przez środowisko) rozszerzeniu kompetencji księgowych do o możliwości udzielania porad w mniej skomplikowanych sprawach podatkowych.

Szczegółowa analiza wyników przeprowadzonych badań

Respondentom zadano pytanie ogólne o treści: „**Który ze sposobów uregulowania i zdefiniowania zawodu księgowego Pani/Pan preferuje**”? Poza trzema podstawowymi możliwościami (regulacja, profesjonalizacja, brak zmian) respondenci mogli wypowiedzieć się również za możliwością „Utrzymanie stanu obecnego oraz wprowadzenie jedynie systemu podnoszenia kwalifikacji zawodowych” , która jest drogą pośrednią pomiędzy profesjonalizacją a zachowaniem *status quo*.

Wskazywane powyżej pytanie o preferencje dotyczące podstawowych kierunków zmian zadano zarówno na początku ankiety, jak i na jej końcu. Działanie to miało szczególne znaczenie w przypadku kampanii podczas, których poszczególne zagadnienia omawiane były na bieżąco i każda ze ścieżek rozwoju poprzedzona była panelem dyskusyjnym. Pozwoliło na to na uzyskanie możliwie rzetelnych wyników uwzględniających odpowiedzi w pełni świadomych respondentów, którzy mogli dokonać zmiany uprzednio udzielonej odpowiedzi mając na uwadze całokształt okoliczności podnoszonych w toku paneli dyskusyjnych.

Pierwotne wyniki przedstawiały się następująco:

Z wyników odpowiedzi na to ogólne i bardzo kluczowe pytanie wynika, że 9% badanych opowiedziało się za *status quo*, natomiast 81% wskazuje na potrzebę zmian w funkcjonowaniu zawodu.

Za regulacją zawodu opowiedziało się 25% respondentów, za profesjonalizacją – 32%, natomiast za wariantem braku większych zmian poza obowiązkowym podnoszeniem kwalifikacji zawodowych – 23%.

Z pewnym uproszczeniem można stwierdzić, że większość głosów została rozłożona pomiędzy bardziej liberalne stanowiska (profesjonalizacja + *status quo*, ale z obowiązkiem dokończania = 56%) i restrykcyjne (regulacja = 25%).

Końcowe wyniki natomiast prezentowały zwiększone zainteresowanie profesjonalizacją zawodu oraz odejściem od wariantów związanych z regulacją, czy brakiem zmian:

Precyzując za wariantem związanym z regulacją zawodu opowiedziało się 24% respondentów (tj. -1%), za wariantem związanym z brakiem większych zmian poza obowiązkowym podnoszeniem kwalifikacji zawodowych opowiedziało się 20% respondentów (tj. -3%), natomiast do profesjonalizacji przekonanych było niemal 37% respondentów (tj. +5%).

Wniosek:

Regulacja jest restrykcyjna pod tym względem, że dostęp do zawodu byłby ściśle regulowany i ograniczony, natomiast opcje obejmujące profesjonalizację lub *status quo* z obowiązkiem podnoszeniem kwalifikacji zawodowych są bardziej liberalne i pożądane przez większość przedstawicieli zawodu biorących udział w ankiecie. Ogólna tendencja respondentów wskazuje na konieczność dokonania zmian, jednak nie restrykcyjnych.

W dalszej części ankiety przedstawimy odpowiedzi na szczegółowe pytania dotyczące poszczególnych kierunków regulacji zawodu księgowego, z podziałem na: regulację, profesjonalizację oraz pozostawienie stanu obecnego.

A. Regulacja (stanowisko 24,51% respondentów): odniesienie do 1 grupy pytań MF

W perspektywie ścieżki regulacyjnej pytano respondentów jak wyobrażają sobie funkcjonowanie regulacji zawodu.

W pierwszej kolejności poproszono badanych o uzasadnienie stanowiska za regulacją lub przeciwko regulacji, mając możliwość wybrania kilku proponowanych odpowiedzi. Jeśli chodzi o pozytywne podejście do regulacji, to najczęściej wybieranym uzasadnieniem była teza, że regulacja zawodu spowoduje podnoszenie kwalifikacji zawodowych (m.in. poprzez wprowadzenie obowiązku doksztalcania) a na drugim miejscu badani wskazali podniesienie prestiżu zawodu księgowego. Dalej zwrócono uwagę, że dzięki regulacji zostanie zdefiniowany zawód księgowy, a tym samym czynności, które powinny być uznane za czynności księgowe. Mniej odpowiedzi zanotowano pod tezami, że regulacja przyczyni się do podniesienia jakości oferowanych na rynku usług księgowych oraz spowoduje urealnienie stawek za świadczone usługi w stosunku do nakładu pracy.

Analizując odpowiedzi przeciwników regulacji można stwierdzić, że najważniejszym dla nich argumentem jest to, że regulacja spowoduje zamknięcie zawodu i utrudni pozyskiwanie nowych pracowników. Poza tym, przeciwnicy twierdzą, że obecne zasady wykonywania zawodu są wystarczające.

Pytaliśmy również respondentów jakie czynności chcieliby zastrzec dla uregulowanego zawodu księgowego. Badani odpowiedzieli, że (mając możliwość zaznaczania kilku odpowiedzi):

Czynności mające wchodzić w zakres uregulowanego zawodu:

- ❖ Prowadzenie ksiąg rachunkowych (73%)
- ❖ Podpisywanie sprawozdań finansowych (68%)
- ❖ Naliczanie płac i prowadzenie kadr (36%)
- ❖ Prowadzenie rozliczeń księgi przychodów i rozchodów (34%)

Podczas prowadzenia ankiet podnoszono również kwestię jasnego rozgraniczenia czynności dla zawodu księgowego od czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych przy jednoczesnym rozszerzeniu kompetencji księgowych do o możliwości udzielania porad w mniej skomplikowanych sprawach podatkowych.

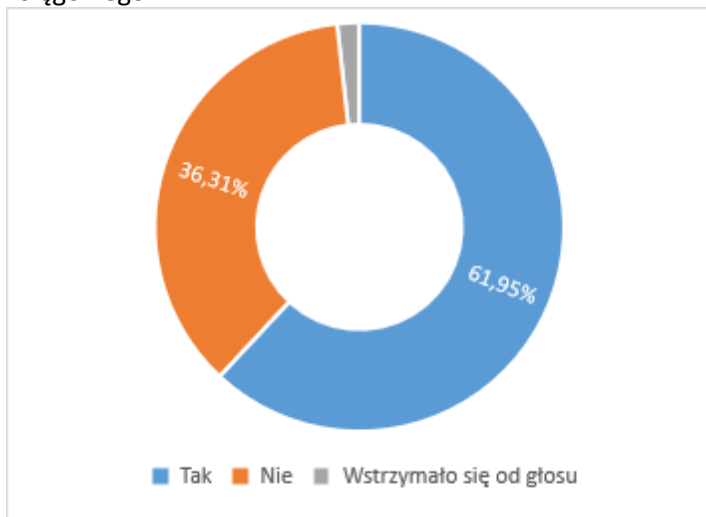
Kolejne ważne pytanie dotyczyło tego, czy regulacja zawodu księgowego powinna obejmować osobiste wykonywanie zawodu czy prowadzenie biura rachunkowego. Badani również mieli możliwość głosowania wielokrotnego.

Regulacja zawodu księgowego powinna dotyczyć:

- ❖ Prowadzenia biura rachunkowego (69%)
- ❖ Osobistego wykonywania zawodu księgowego (56%)

A1. Różne poziomy certyfikacji

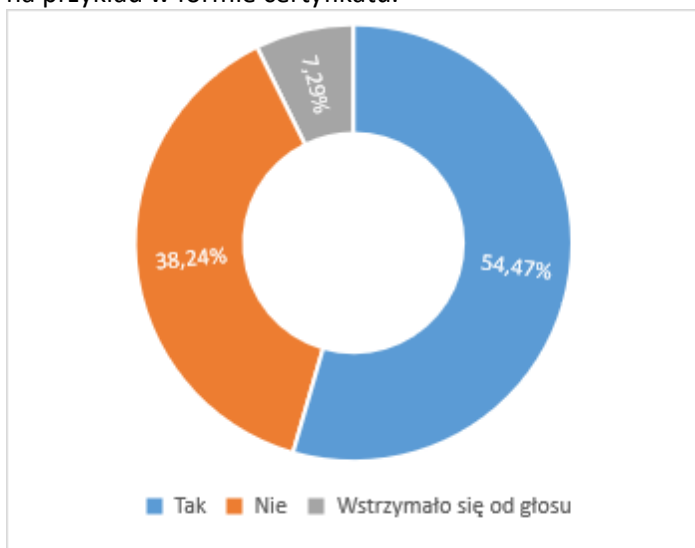
62% (contra: 36%) respondentów stwierdziło, że regulacja zawodu księgowego (lub możliwości prowadzenia biura rachunkowego) powinna opierać się o różne poziomy certyfikacji zawodowej, przykładowo: prowadzenie księgi przychodów i rozchodów; prowadzenie kadr i płac; prowadzenie ksiąg rachunkowych; podpisywanie sprawozdań finansowych. Warto podkreślić, że „poziomy”, o których mowa są poziomami równoległymi. Są to raczej różne aspekty (różne czynności) przypisywane do zawodu księgowego.

A2. Ściśle oznaczone warunki uzyskania uprawnień

54% (contra 38%) badanych stwierdziło, że regulacja zawodu powinna odbywać się poprzez wskazanie ściśle określonych warunków uzyskania uprawnień (np. certyfikacja na podstawie egzaminu państwowego lub egzaminu organizowanego przez wskazane podmioty). 9,56% respondentów wstrzymało się od głosu.

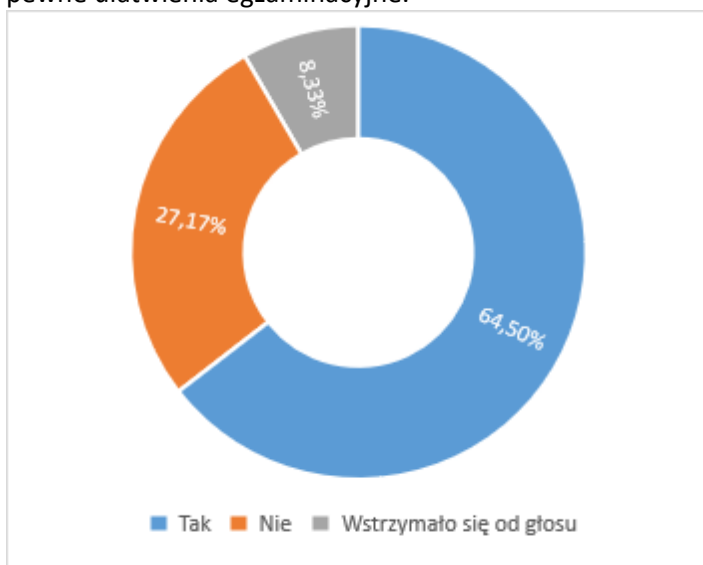
Większość badanych zatem zwraca uwagę, że ważne byłoby formalne potwierdzenie uzyskanych uprawnień na przykład w formie certyfikatu.

A3. Warunki egzaminu zależne od stażu pracy

65% (contra 27%) respondentów przyznało, że sposób certyfikacji powinien uwzględniać dotychczasowy staż pracy, to znaczy w pewnym sensie ułatwiać uzyskanie certyfikacji osobom wykonującym czynności księgowe przez ustalony okres.

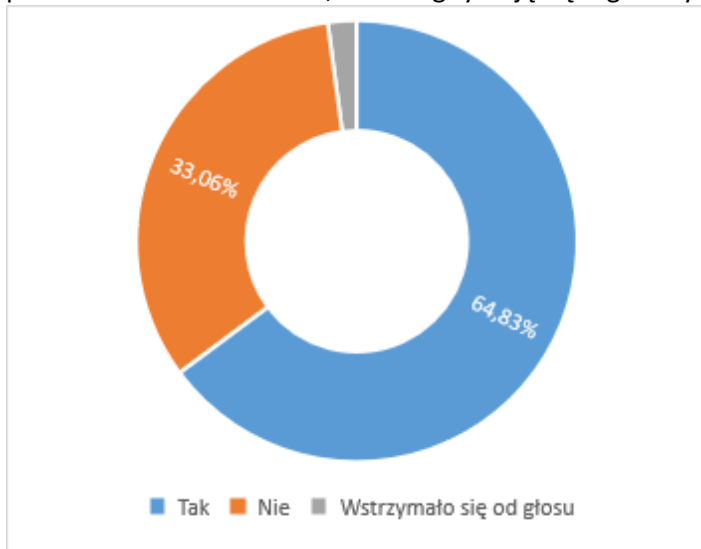
Takie rozwiązanie jest oparte na założeniu, że osoba pracująca przez określony czas w danym zawodzie nabiera wiedzy i doświadczenia niezbędnych do wykonywania określonych czynności. Przykładowym rozwiązaniem może być automatyczne uzyskiwanie certyfikacji przez osoby z określonym stażem pracy lub pewne ułatwienia egzaminacyjne.

A4. Warunki egzaminu zależne od certyfikatów uzyskanych wcześniej

65% (contra 33%) badanych zgadza się, że warunki egzaminu powinny uwzględniać certyfikaty uzyskanych w innych instytucjach, tudzież „stare” certyfikatów księgowych wydawanych przez Ministerstwo Finansów.

Niniejsza kwestia koresponduje z pytaniem poprzednim (dotyczącym warunków egzaminu zależnych od stażu pracy) pod tym względem, że obie związane są uwzględnianiem dotychczasowej pracy w zawodzie księgowego oraz zdobytymi wcześniej (i potwierdzonymi formalnie) wiedzą i umiejętnościami. Jest to pewne ułatwienie dla osób, które legitymują się regularnym podnoszeniem kwalifikacji.

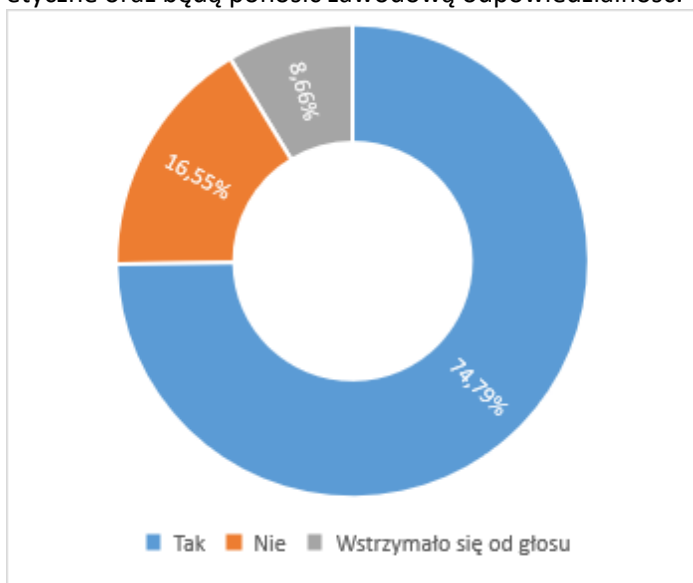
Wniosek:

Respondenci oczekują, że w przypadku certyfikacji zawodu uwzględniany będzie staż pracy oraz dotychczas zdobyte uprawnienia przy jednoczesnej weryfikacji poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

A5. Wprowadzenie zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej

75% (contra 17%) respondentów przyznaje, że regulacja zawodu powinna wiązać się z wprowadzeniem zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej.

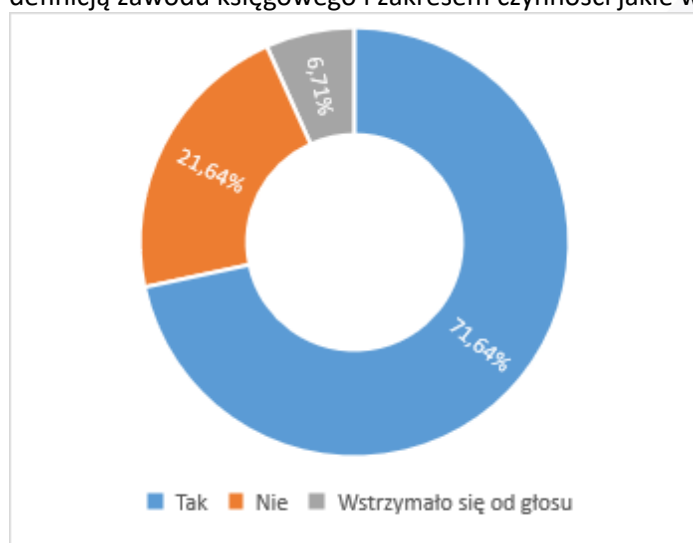
Zdecydowana większość zatem zwraca uwagę, że regulacja mogłaby zapewnić, że księgowi w ramach wykonywania czynności księgowych realizowaliby wytyczne etyki zawodowej oraz ponosiliby odpowiedzialność zawodową. Ważne zatem dla badanych są kwestie nie tylko merytoryczne, ale również pozamerytoryczne związane z wykonywanym zawodem. Regulacja natomiast, poprzez swoją restrykcyjność, może zwiększać prawdopodobieństwo, że księgowi będą stosować odpowiednie zasady etyczne oraz będą ponosić zawodową odpowiedzialność.

A6. Obowiązek ubezpieczenia

72% (contra 22%) badanych zgadza się, że regulacja zawodu księgowego powinna wiązać się z wprowadzeniem obowiązkowego ubezpieczenia.

W aktualnym stanie prawnym obowiązek posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dotyczy wykonywania czynności usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Zatem większość badanych opowiedziała się za utrzymaniem aktualnej sytuacji a być może nawet rozszerzeniem obowiązku posiadania ubezpieczenia na czynności inne niż prowadzenie ksiąg rachunkowych. Takimi czynnościami mogą być przykładowo: prowadzenie ewidencji księgowych, w tym podatkowej księgi przychodów i rozchodów lub prowadzenia rozliczeń kadrowo-płacowych. Niniejsza kwestia jest więc bezpośrednio powiązana z samą definicją zawodu księgowego i zakresem czynności jakie w ramach tego zawodu są wykonywane.

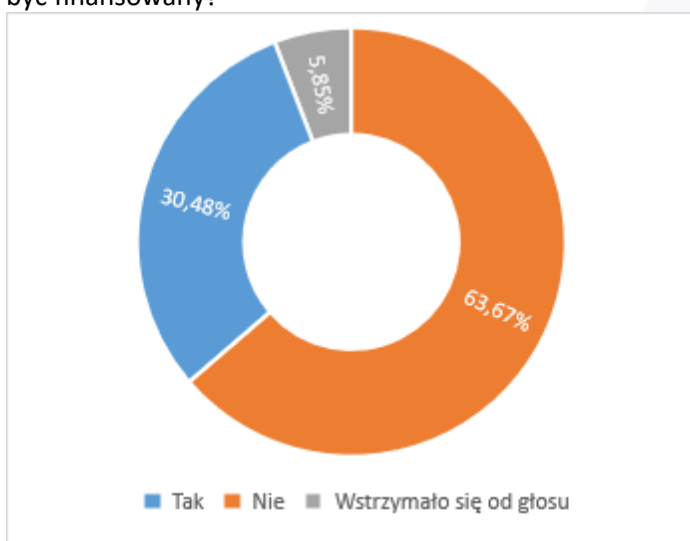

A7. Struktury i samorząd

64% (contra 30%) respondentów twierdzi, że regulacja zawodu księgowego nie powinna wiązać się z wprowadzeniem odpowiednich struktur i samorządu.

W pytaniu jest mowa o strukturach i samorządzie na wzór samorządów adwokackiego, radcowskiego, czy chociażby doradców podatkowych. Samorząd (lub inne struktury) miałyby czuwać przykładowo nad certyfikacją, realizacją obowiązku ubezpieczeniowego, czy wprowadzeniem i egzekwowaniem zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej.

Jeśli odpowiednie struktury miałyby nie funkcjonować, to pojawia się ważna kwestia do rozstrzygnięcia: jaki podmiot miałby odpowiadać za właściwą realizację całego procesu certyfikacji oraz jak ten podmiot miałby być finansowany?

Wnioski odnoszące się 1 grupy pytań MF:

1.1. Czy uważacie Państwo, że księgowy powinien być zawodem regulowanym? Prosimy o przedstawienie krótkiej argumentacji.

ODPOWIEDŹ: Jest to rozwiązanie zbyt restrykcyjne, niepożądane przez większość przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowego (por. odpowiedzi ankietowe respondentów str. 7-8).

1.2. Jeśli tak, jaki powinien być zakres czynności zastrzeżonych? Czy wprowadzenie regulacji powinno dotyczyć wykonywania zawodu księgowego, prowadzenia biura rachunkowego czy może wyłącznie podpisywania sprawozdań finansowych? Inne propozycje?

ODPOWIEDŹ: Jak wynika z zebranych i podzielanych przez LTCA oraz OSCBR opinii większości przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowego konieczna jest próba zdefiniowania zawodu i czynności zastrzeżonych, co jednak mogłoby się odbywać w ramach tzw. profesjonalizacji (por. pkt 2 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 28-31).

1.3. Czy macie Państwo uwagi do przedstawionych obszarów wymagających określenia dotyczących nadawania uprawnień, obowiązków księgowych i podmiotów świadczących usługi księgowe, nadzoru czy finansowania?

ODPOWIEDŹ: N/D

1.4. Czy macie Państwo uwagi do wskazanych zalet i wad rozwiązania polegającego na regulacji zawodu księgowego oraz czy identyfikujecie Państwo inne zalety i wady?

ODPOWIEDŹ: Jak wskazano powyżej większość naszych respondentów uważa, że powrót do uregulowania zawodu jest zbyt restrykcyjnym i zbędnym działaniem, które ograniczy dostęp do zawodu i ograniczy możliwości kadrowe Biur Rachunkowych.

1.5. Czy macie Państwo inne uwagi do rozwiązania zakładającego regulację zawodu księgowego?

ODPOWIEDŹ: W przypadku chęci wprowadzenia obowiązkowej certyfikacji sugerujemy uwzględnić historię zawodową osoby wykonującej zawód (por. pkt 5 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 34). Dodatkowo, wskazujemy na nieprzychylnie opinie środowiska osób wykonujących zawód księgowego do tworzenia struktur samorządowych (por. pkt 6 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 35).

B. Profesjonalizacja (stanowisko 36,90% respondentów) : odniesienie do 2 grupy pytań MF

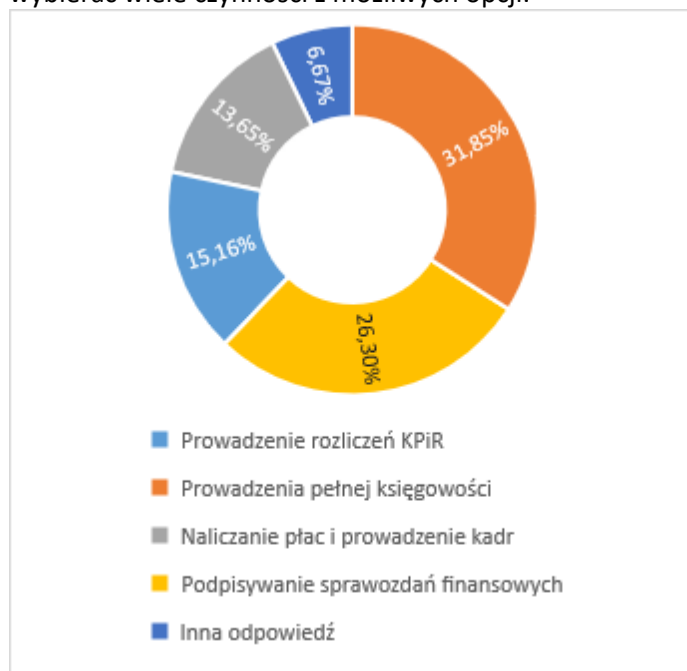
W pierwszej kolejności zapytano respondentów jakie są przesłanki za profesjonalizacją zawodu księgowego i jakie przeciwko profesjonalizacji.

Badani opowiadający się za profesjonalizacją twierdzili, że takie działanie spowoduje: podniesienie kwalifikacji księgowych (m.in. poprzez obowiązek dokształcania); wzrost prestiżu zawodu; doprecyzowanie definicji zawodu księgowego i czynności zastrzeżonych; wzrost jakości usług księgowych na rynku; dopasowanie stawek za usługi do realnego nakładu pracy. Część badanych stwierdziła ponadto, że certyfikacja jest zbyt głęboką ingerencją w zawód.

Osoby przeciwnie profesjonalizacji twierdziły m.in., że regulacja jest odpowiednią drogą jeśli chodzi o przyszłość zawodu; że profesjonalizacja utrudni dostęp do zawodu, co z kolei przełoży się na mniejszą podaż pracowników biur rachunkowych; że obecne zasady wykonywania zawodu są wystarczające. Takich głosów było jednak stosunkowo mało ok. 4%.

Zdefiniowanie zawodu i czynności

W niniejszej kwestii zapytano badanych jakie przykładowe czynności powinny zostać zastrzeżone (wymogiem podnoszenia kwalifikacji, ale bez egzaminu zawodowego) dla zawodu księgowego, innymi słowy: jakie czynności należy określać mianem zawodowych czynności księgowych. Respondenci mogli wybierać wiele czynności z możliwych opcji.

Na podstawie powyższych wyników można stwierdzić, że newralgiczne są czynności związane z prowadzeniem ksiąg rachunkowych oraz podpisywaniem sprawozdań finansowych.

Z badania wynika jednak, że również prowadzenie księgi przychodów i rozchodów oraz rozliczanie kadr i płac powinno wchodzić w zakres zdefiniowanych czynności księgowych, jednak głosów w tym zakresie jest o blisko połowę mniej aniżeli ww. obszarach.

Podczas prowadzenia ankiet podnoszono kwestię jasnego rozgraniczenia czynności dla zawodu księgowego od czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych przy jednoczesnym rozszerzeniu kompetencji księgowych do o możliwości udzielania porad w mniej skomplikowanych sprawach podatkowych.

Dodatkowo wśród naszych respondentów dało się wyróżnić sporą ilość głosów opowiadających się zasadnością wskazania szerszej gamy czynności, do których wykonywania byłyby uprawnione osoby wykonujące zawód księgowego. Przykładowo: prowadzenie rejestrów VAT, prowadzenie ewidencji na potrzeby zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych, rozliczanie ZUS, a także przygotowywanie i podpisywanie w imieniu klientów wszelkiego rodzaju (wymaganych prawem podatkowym lub przepisami o ubezpieczeniach społecznych) deklaracji, zeznań, czy informacji.

Łącznie zatem wyróżnić można następujący katalog powszechnych działań osób wykonujących zawód księgowego:

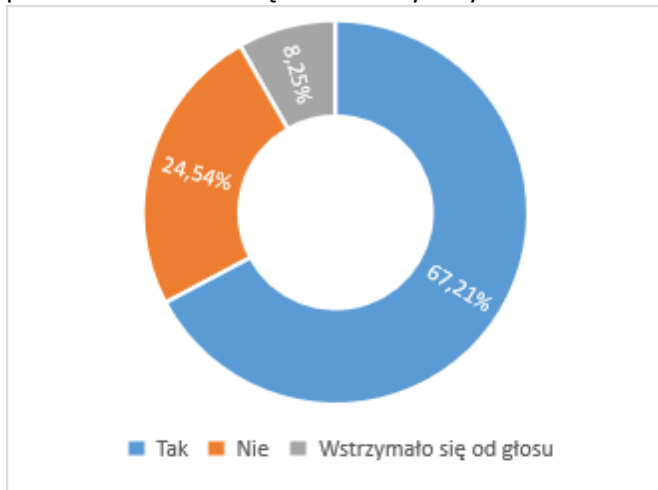
- 1) prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- 2) sporządzanie i podpisywanie sprawozdań finansowych,
- 3) prowadzenie pozostałych ewidencji podatkowych i innych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustaw podatkowych oraz aktów wykonawczych, ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia ewidencji płatników na potrzeby podatku PIT, ewidencji sprzedaży i nabycia towarów lub usług na potrzeby podatku VAT oraz prowadzenia ewidencji na potrzeby zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych, nie wyłączając prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów,
- 4) sporządzanie deklaracji, zeznań i informacji podatkowych wymaganych przepisami prawa podatkowego oraz na potrzeby ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego, w tym ich podpisywanie i wysyłanie w imieniu zobowiązanego podmiotu,
- 5) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji finansowo-księgowej.

Zastrzegając przy tym możliwość dodania wyżej wskazanych czynności związanych z udzielaniem porad w mniej skomplikowanych sprawach.

B1. Różne poziomy certyfikacji

67% (contra 25%) badanych stwierdziło, że profesjonalizacja powinna się opierać o różne poziomy podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

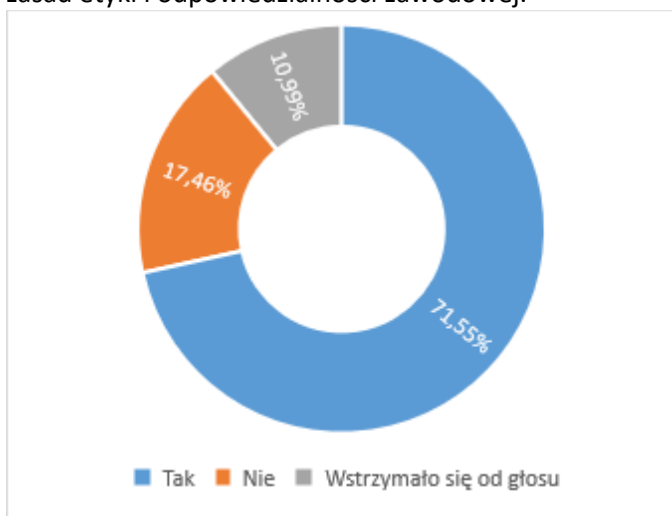
Niniejsze pytanie jest analogiczne do pierwszego pytania z części A (różne poziomy regulacji) i dotyczy równoległych poziomów odpowiadających świadczeniom czynnościom księgowym. Późniejszego doprecyzowania wymagałyby szczegóły takiego rozwiązania: w jaki sposób weryfikować czy dany księgowy powinien doszkalać się w takim czy innym zakresie? Czy to będzie niezależna decyzja księgowego?

B2. Wprowadzenie zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej

72% (contra 17%) respondentów przyznaje, że profesjonalizacja zawodu powinna wiązać się z wprowadzeniem zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej.

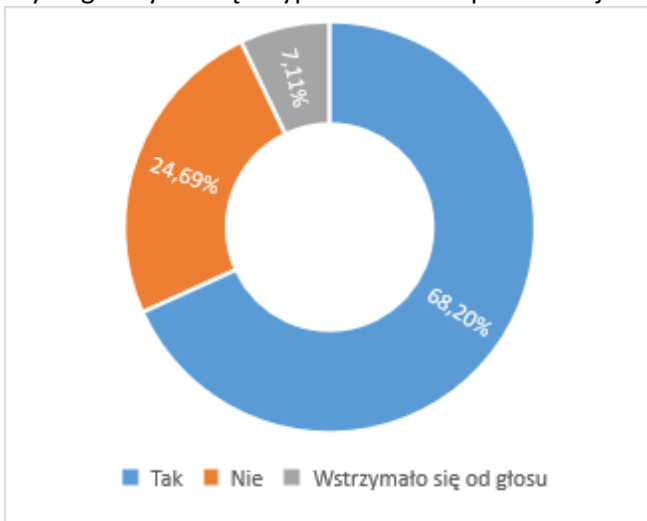
Pytanie podobne do niniejszego zostało zadane w części dotyczącej regulacji zawodu. Wyniki były podobne, co oznacza że w obu wariantach (regulacji i profesjonalizacji) badani oczekują wprowadzenia zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej.

B3. Obowiązek ubezpieczenia

68% (contra 25%) badanych uważa, że profesjonalizacja powinna wiązać się z wprowadzeniem obowiązkowego ubezpieczenia.

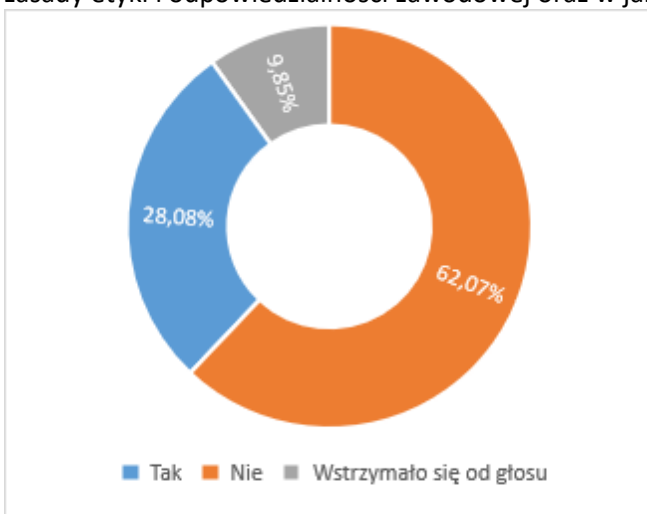
Warto zauważyć, że połączenie obowiązku ubezpieczeń z różnymi poziomami certyfikacji będzie wiązać się z wypracowaniem odpowiedniej oferty ubezpieczeniowej. Przykładowo: jeśli dany księgowy zajmuje się wyłącznie rozliczaniem kadr i płac, i tylko w tym zakresie się doszkala, to powinien mieć możliwość zawarcia umowy tylko na czynności związane z rozliczaniem kadr i płac a nie na całość czynności księgowych. Wymagałoby to więc wypracowania odpowiedniej oferty z danym ubezpieczycielem.

B4. Struktury i samorząd

62% (contra 28%) badanych nie widzi potrzeby wprowadzania odpowiednich struktur i samorządu.

W części dotyczącej regulacji zadano analogiczne pytanie i wyniki były podobne. Należy jednak zwrócić uwagę, że w przypadku braku funkcjonowania odpowiednich struktur i samorządu pojawia się zasadniczy problem dotyczący tego jaki podmiot miałby czuwać nad podnoszeniem kwalifikacji, ustalać i egzekwować zasady etyki i odpowiedzialności zawodowej oraz w jaki sposób taki podmiot miałby być finansowany.

Wnioski odnoszące się 2 grupy pytań MF:

2.1. Czy w Państwa opinii właściwym byłoby wprowadzenie profesjonalizacji zawodu księgowego? Prosimy o przedstawienie krótkiej argumentacji.

ODPOWIEDŹ: TAK. Biorąc pod uwagę zapatrywania większości przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowego uważamy, że tzw. profesjonalizacja zawodu byłaby najlepszym i pożądanym rozwiązaniem, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia: (i) obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, (ii) zdefiniowania czynności, (iii) wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia OC oraz (iv) wdrożenia zasad etyki (por. pkt 1-4 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 25-33).

2.2. Jeśli tak, czy profesjonalizacja powinna być oparta na zdefiniowaniu zawodu księgowego i określeniu katalogu czynności wchodzących w zakres wykonywania tego zawodu przy jednoczesnym wskazaniu braku czynności zastrzeżonych, do wykonywania których konieczny byłby tytuł zawodowy certyfikowany księgowy?

ODPOWIEDŹ: TAK. Jak wynika z zebranych opinii dużej części przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowego środowisko to widzi ogromną potrzebę jasnego zdefiniowania zawodu oraz doprecyzowania katalogu czynności, do których wykonywania byliby uprawnieni. W przedmiotowym zakresie za równie istotne uznano wyraźne rozgraniczenie czynności dla zawodu księgowego od czynności zastrzeżonych dla doradców podatkowych przy jednoczesnym rozszerzeniu kompetencji księgowych do o możliwości udzielania porad w mniej skomplikowanych sprawach podatkowych (por. pkt 2 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 28-31).

2.3. Czy macie Państwo uwagi do przedstawionych obszarów wymagających określenia dotyczących nadawania uprawnień, obowiązków księgowych, nadzoru czy finansowania?

ODPOWIEDŹ: TAK. Jak wynika z zebranych opinii przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowego jednym z podstawowych elementów profesjonalizacji zawodu i punktem wyjścia dla jakichkolwiek planowanych zmian powinno być wprowadzenie obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych (por. pkt 1 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 25-27).

2.4. Czy macie Państwo uwagi do wskazanych zalet i wad rozwiązania polegającego na profesjonalizacji zawodu księgowego oraz czy identyfikujecie Państwo inne zalety i wady?

ODPOWIEDŹ: W naszej ocenie wprowadzenie: (i) obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, (ii) zdefiniowania czynności, (iii) wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia OC oraz (iv) wdrożenia zasad etyki (por. pkt 1-4 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 25-33) przyczyni się do profesjonalizacji zawodu, podniesienia jakości usług księgowych, prestiżu zawodu, a także bezpieczeństwa klientów. Jednocześnie zaproponowane przez nas rozwiązania fakultatywne związane z wdrożeniem zasad etyki zawodowej, uważamy za zliberalizowane i niezagrażające ograniczeniem dostępu do zawodu.

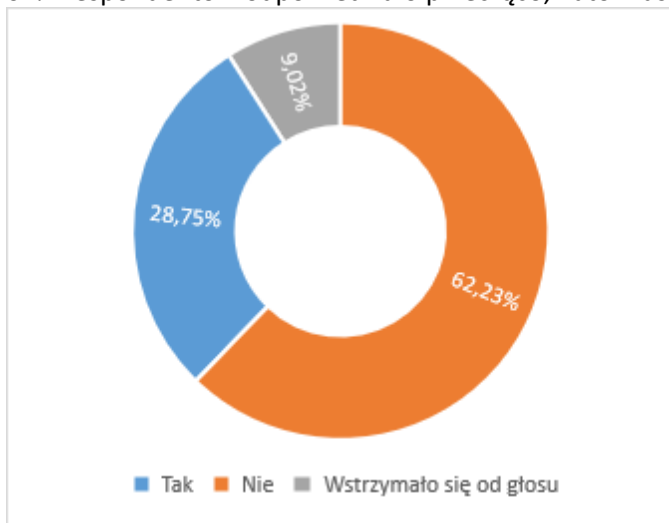
2.5. Czy macie Państwo inne uwagi do rozwiązania zakładającego profesjonalizację zawodu księgowego?

ODPOWIEDŹ: Całe spektrum rozważań i propozycji rozwiązań zostało zaprezentowane w Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych (str. 25-35).

C. Brak zmian (stanowisko 9,58 % respondentów): odniesienie do 3 grupy pytań MF

Odnosnie części C – *status quo*, zapytano wprost respondentów czy uważają, że powinno się pozostawić obecny stan prawny nieograniczający dostępu do wykonywania zawodu księgowego oraz braku obowiązku podnoszenia kwalifikacji.

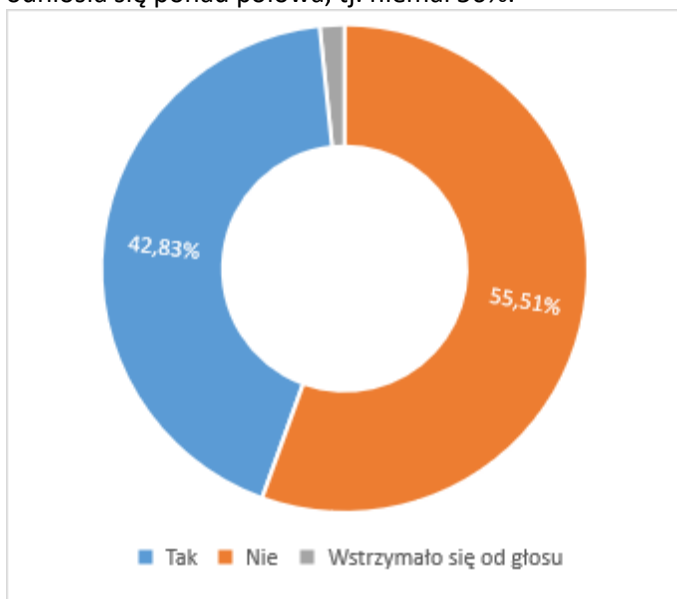
62% respondentów odpowiedziało przecząco, natomiast 29% twierdząco; 9% wstrzymało się od głosu.

D. Utrzymanie stanu obecnego z jednoczesnym obowiązkiem podnoszenia kwalifikacji zawodowych: odniesienie do 3 grupy pytań MF

Modyfikując wariant dotyczący status quo, zapytaliśmy respondentów o utrzymanie stanu obecnego z jednoczesnym obowiązkiem podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Spośród 1088 respondentów, którzy zechcieli odpowiedzieć na to pytanie pozytywnie do takiego wariantu odniosła się ponad połowa, tj. niemal 56%.

Wniosek:

Zdania można uznać za podzielone, jednak biorąc pod uwagę okoliczność, iż zdecydowana większość respondentów widzi konieczność zmian ów 42% respondentów opowiadających się przeciw opcji utrzymania stanu obecnego z jednoczesnym obowiązkiem podnoszenia kwalifikacji zawodowych uznać należy za głosy nie tyle opowiadające się za stanem obecnym, co wskazujące, że rozwiązanie takie byłoby niewystarczające.

Wnioski odnoszące się 3 grupy pytań MF:

3.1. Czy uważacie Państwo, że powinno się pozostawić obecny stan prawny nieograniczający dostępu do wykonywania zawodu księgowego? Prosimy o przedstawienie krótkiej argumentacji.

ODPOWIEDŹ: W naszej ocenie oraz jak wskazują opinie zdecydowanej większości przedstawicieli środowiska osób wykonujących zawód księgowy utrzymanie status quo jest wysoce niepożądane. Niemal 90% naszych respondentów wskazywało na konieczność zmian (por. odpowiedzi ankietowe respondentów na str. 7-8, a kolejno na str. 22).

3.2. Jakie byłyby w Państwa opinii możliwe usprawnienia obecnego systemu opartego na kwalifikacjach rynkowych?

ODPOWIEDŹ: Biorąc pod uwagę zapatrywania respondentów uważamy, że tzw. profesjonalizacja zawodu byłaby najlepszym i pożądanym rozwiązaniem, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia: (i) obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, (ii) zdefiniowania czynności, (iii) wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia OC oraz (iv) wdrożenia zasad etyki (por. odpowiedzi na pytania MF na str. 19 oraz pkt 1-4 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 25-33).

3.3. Czy macie Państwo uwagi do wskazanych zalet i wad rozwiązania oraz czy identyfikujecie Państwo inne zalety i wady?

ODPOWIEDŹ: W naszej ocenie wprowadzenie obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych stanowi absolutne minimum działań niezbędnych do podjęcia, pożądane przez ponad połowę respondentów (por. odpowiedzi ankietowe respondentów na str.20 oraz pkt 1 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 25-27). Obawiamy się jednak, że brak dalszych zmian (por. pkt 2-4 Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych, str. 28-33) i pozostawienie stanu obecnego nawet przy jednoczesnym wprowadzeniu obowiązkowego doskonalenia zawodowego może się okazać mało wystarczające. Stąd sugestia profesjonalizacji.

3.4. Czy macie Państwo inne uwagi do rozwiązania polegającego na zachowaniu rynkowych mechanizmów uzyskiwania kwalifikacji w zawodzie księgowego?

ODPOWIEDŹ: Całe spektrum rozważań i propozycji rozwiązań zostało zaprezentowane w Części pt.: Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych (str. 25-35).

Na tle powyższego, kierunek związany z profesjonalizacją zawodu, w tym obowiązkowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych uznać należałoby za wiodący.

Mając powołaną potrzebę na uwadze poniżej zaprezentowaliśmy wspólne stanowisko LTCA i OSCBR w zakresie preferowanych kierunków rozwoju zawodu księgowego i możliwych zmian legislacyjnych.

Stanowisko w zakresie możliwych zmian legislacyjnych

Część ogólna: Potrzeba zmian

Najważniejszy wniosek jaki wyciągamy z powyższych badań jest taki, że uczestnicy rynku księgowego widzą potrzebę zmian w dostępie do zawodu. Zwracamy uwagę, że uczestnikami naszych badań byli kluczowi interesariusze ewentualnych zmian: księgowi, pracownicy oraz właściciele biur rachunkowych i osoby planujące rozpocząć wykonywanie zawodu księgowego (np. studenci lub praktykanci biur rachunkowych).

Wśród blisko 1,5 tys. naszych respondentów tendencja odnośnie przyszłości zawodu księgowego jest raczej liberalna, przy czym niezależnie od kierunku zmian w stronę regulacji, czy też profesjonalizacji zdecydowana większość respondentów wskazywała na zasadność (potrzebę) wprowadzenia: (i) **obowiązkowego podnoszenia kwalifikacji zawodowych**, (ii) **zdefiniowania czynności**, (iii) **wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia OC** oraz (iv) **wdrożenia zasad etyki**.

Według respondentów taki kierunek zmian przyczyni się do wzrostu jakości świadczonych usług, wzrostu prestiżu oraz podniesienia kwalifikacji zawodowych osób wykonujących zawód księgowego.

Mając powyższe na uwadze prezentujemy wspólnie wypracowane stanowisko oraz poddajemy pod rozwagę poszczególne zagadnienia.

Część szczegółowa: Propozycje legislacyjne

1. Wprowadzenie obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Zawód księgowego jest zawodem niezwykle istotnym we współczesnej gospodarce. Ogromną rolę odgrywają zarówno księgowi wewnętrzni (zatrudnieni w działach finansowych firm), jak również biura rachunkowe współpracujące z innymi przedsiębiorcami na zasadach outsource'ingu. W obu przypadkach księgowi – a raczej ich działania, decyzje – mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania firmy. Zakres kwalifikacji wymaganych od księgowych jest bardzo szeroki a wiedza, w perspektywie dynamicznie zmieniających się przepisów podatkowych, wymaga nieustannej aktualizacji. Nieprawidłowo wykonywane czynności księgowe mogą skutkować przekazaniem nierzetelnej informacji osobie decyzyjnej w kwestiach biznesowych, a nierzetelna informacja finansowa może bezpośrednio wpływać na sytuację finansową firmy i nieprawidłowości w rozliczeniach finansowo-księgowych

W związku z powyższym, jako OSCBR i Kancelaria LTCA również widzimy potrzebę zmian obejmującą przede wszystkim obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Stanowisko to poparte jest wyżej opisanymi wynikami badań ankietowych i stanowi o potrzebie zwalczania (ograniczania) niskiej jakości usług księgowych. Obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest przy tym zarówno w interesie osób wykonujących zawód księgowego jak również w interesie podmiotów korzystających z tego rodzaju usług, a w szczególności przedsiębiorców.

Stoimy na stanowisku, że każdy nabywca usług księgowych powinien mieć dostęp do usług obiektywnie charakteryzujących się wysoką jakością, rzetelnością oraz odpowiednim stopniem profesjonalizmu zawodowego. Aby cel taki osiągnąć, w naszej ocenie konieczne jest wprowadzenie mechanizmu pozwalającego na uznanie, że dana osoba wykonująca zawód księgowego dysponuje odpowiednią wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do wykonywania tego zawodu.

Naszym zdaniem mechanizmem takim będzie wprowadzenie obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych, przez co rozumiemy obligatoryjne, okresowe odbywanie dwóch rodzajów szkoleń: (i) uaktualniających wiedzę oraz (ii) utrwalających wiedzę, przede wszystkim z zakresu podatków i rachunkowości.

Stoimy przy tym na stanowisku, że omawiane szkolenia powinny obejmować nie tylko zagadnienia związane z utwaleniem, czy uporządkowaniem zdobytej już wiedzy, ale przede wszystkim zagadnienia związane z corocznymi zmianami legislacyjnymi, które mają lub mogą mieć wpływ na rozliczenia finansowo-księgowe (zwłaszcza w zakresie podatków). Stąd właśnie propozycja rozróżnienia dwóch kategorii szkoleń: uaktualniających wiedzę oraz utrwalających wiedzę.

Precyzując powyższe, w naszej ocenie zasadne jest aby obowiązkowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych obejmowało coroczne szkolenie uaktualniające wiedzę, a w szczególności aktualizujące zmiany w prawie podatkowym wprowadzone lub planowane do wprowadzenia na dany rok.

Jednocześnie uważamy, że ilość regulacji mających wpływ na rozliczenia finansowo-księgowe, a w szczególności norm prawa podatkowego (ustaw oraz aktów wykonawczych) oraz stanowisk resortu prezentowanych w interpretacjach, czy objaśnieniach, a nawet w różnego rodzaju komunikatach, wytycznych, czy ostrzeżeniach uzasadnia obowiązkowe szkolenia utrwalające wiedzę.

Odwołując się przy tym do potencjalnego ogromu materiału jaki mógłby być prezentowany podczas ww. szkoleń oraz mając na uwadze, iż te niejednokrotnie dzielone są na różnego rodzaju bloki (np. VAT / CIT / rachunkowość) zasadnym wydaje się aby omawiany obowiązek nie odnosił się do szkolenia jako takiego (w sposób ogólny), lecz precyzował liczbę godzin szkoleniowych jaką należałoby poświęcić na tego rodzaju kształcenie.

Zwracamy bowiem uwagę, że dostępne szkolenia na rynku są różnego rodzaju, w tym poruszają poszczególne kwestie w sposób ogólny, skrótowy lub odwrotnie – omawiają dany temat bardzo szczegółowo. Jednocześnie, szkolenia takie mogą się odbywać w ciągu jednego dnia, np. przez 3 godz. lub też mogą być podzielona na kilka dni (w zależności od programów i bloków tematycznych) np. po 6 a nawet 8 godz.

W efekcie, celem uniknięcia możliwego do pojawienia się procederu „obchodzenia” omawianego obowiązku dzięki odbyciu jednego krótkiego (niefachowego, czy wręcz laickiego) szkolenia sugerujemy doprecyzowanie wymaganych godzin szkoleniowych.

Dodatkowo, z przyczyn zbliżonych do ww. za wskazane uważamy, aby omawiane szkolenia mogły być organizowane przez podmioty profesjonalnie zajmujące się tego rodzaju działaniami i prowadzone przez osoby dysponujące fachową wiedzą i doświadczeniem. Pozwoli to wykluczyć ryzyko pojawienia się na rynku dużej ilości nowych niewyspecjalizowanych podmiotów.

Za kluczowe uważamy, by szkolenia prowadzone były przez podmioty dysponujące wykwalifikowaną i doświadczoną kadrą wykładowców (prelegentów), co niewątpliwie pozwoli na osiągnięcie celu wprowadzenia omawianych zmian – podniesienia stopnia jakości i profesjonalizmu świadczonych usług przez osoby wykonujące zawód księgowego.

Sugerujemy przy tym, aby podmioty wykonujące szkolenia wybierane były spośród podmiotów wskazanych (rekomendowanych) przez organizacje, sieci, zrzeszenia, czy stowarzyszenia osób wykonujących zawód księgowego lub biur rachunkowych. Nie wykluczamy przy tym możliwości wprowadzenia odpowiednich wykazów podmiotów organizujących szkolenia, które mogłyby być prowadzone przez ww. instytucje, które z kolei we własnym zakresie mogłyby określać zasady uzyskania wpisu do wykazu lub we własnym zakresie dobierać odpowiednie podmioty organizujące szkolenia, uznane za profesjonalne i wykwalifikowane.

W naszej ocenie pozwoli to na selekcję podmiotów oferujących szkolenia pod kątem ich profesjonalizmu oraz zaufania do jakości organizowanych szkoleń.

Całość zaprezentowanych powyżej rozwiązań w naszej ocenie przyczyni się do zwiększenia jakości usług księgowych oraz w dalszej perspektywie przełoży się na zapewnienie bezpieczeństwa współpracy pomiędzy osobą wykonującą zawód księgowego a nabywcą usług księgowych.

Prezentowane tu stanowisko jest wyrazem uznania poglądów (zapatrywań) środowiska.

Przychylamy się do opinii wyrażonych przez liczną grupę naszych respondentów. Rozumiemy, że odpowiednią wiedzę i umiejętności podnoszące jakość świadczonych usług i profesjonalizm w działaniu można nabyć we własnym zakresie uczestnicząc w szkoleniach. Jednocześnie uważamy, że warto rozważyć aby nabywca usług księgowych miał narzędzia służące weryfikacji zdobytej przez usługodawcę (osobę wykonującą zawód księgowego) wiedzy. W tym zakresie za wskazane uznajemy, aby fakt odbycia wymaganych szkoleń mógł być dokumentowany stosownymi certyfikatami udziału w szkoleniu, które wydawałby podmiot organizujący szkolenie, wyłącznie po odbyciu szkolenia i odnotowaniu obecności danego uczestnika.

Przy tym w związku z wyżej powołanym obowiązkiem corocznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych wskazanym byłoby aby certyfikaty te wydawane były na dany rok, względnie aby pozostawały ważne przez okres kolejnych 12 miesięcy. To w naturalny sposób przekładałoby się na obowiązek zdobycia nowych certyfikatów rok do roku, względnie co 12 kolejnych miesięcy.

Certyfikaty tego rodzaju mogłyby być (obowiązkowo) udostępniane, czy raczej uwidocznione nabywcom lub potencjalnym nabywcom usług księgowych na stronie internetowej osoby wykonującej zawód księgowego lub biura rachunkowego.

Pozwoliłoby to na zapewnienie kontroli spełniania opisywanych obowiązków podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez osoby wykonujące zawód księgowego. Obowiązek ten weryfikowałby bowiem sam rynek i to nie tylko pod kątem zdobycia certyfikatu, ale przede wszystkim pod kątem okresu jego ważności, o którym mowa powyżej. Przy czym rynek ten w naszej ocenie powinien zostać odpowiednio poinformowany o nowych obowiązkach osób wykonujących zawód księgowego oraz prawie do weryfikacji spełnienia tych obowiązków. Taka osoba (nabywca usług księgowych), będąc odpowiednio poinformowana, np. w drodze ogólnokrajowej kampanii informacyjnej dot. zmian w zawodzie księgowego, miałaby zatem możliwość wyboru pomiędzy skorzystaniem z usług osoby dysponującej wiarygodnym udokumentowaniem posiadanej wiedzy a osobą niespełniającą tych kryteriów.

2. Zdefiniowanie zawodu

Jak wynika z przeprowadzonych badań respondenci widzą potrzebę zdefiniowania zawodu księgowego i nie tylko w przypadku zmian dążących do regulacji zawodu, ale także w przypadku jego profesjonalizacji.

Respondenci wyraźnie wskazali na potrzebę dookreślenia zakresu czynności wykonywanych w ramach ich zawodu. Zwracamy bowiem uwagę, że o ile zakres działań osoby wykonującej zawód księgowego w oparciu o regulacje ustawy o rachunkowości nie budzi większych wątpliwości to, pozostałe działania nie są wprost uregulowane. Jednocześnie mając na uwadze, że ustawa o rachunkowości dotyczy rozliczeń finansowo-księgowych podmiotów zobowiązanych do prowadzenia tzw. pełnej rachunkowości wydaje się, że znaczna część działań osób wykonujących zawód księgowego jest po prostu pomijana. Chodzi tu w szczególności o takie zagadnienia jak rozliczanie kard i płac, naliczanie składek ubezpieczeń społecznych, a także prowadzenie księgi przychodów i rozchodów (KPiR).

Jak natomiast ukazują przeprowadzone badania respondenci wprost wskazują, iż w zakresie ich obowiązków i stałych czynności związanych z usługami księgowymi wymienić należy przede wszystkim: prowadzenie:

- ksiąg rachunkowych,
- podpisywania sprawozdań finansowych,
- prowadzenie kadr i naliczanie płac,
- prowadzenie księgi przychodów i rozchodów.

Wśród pozostałych czynności wskazywanych przez uczestników spotkań wyróżnić natomiast można [m.in.] prowadzenie rejestrów VAT, prowadzenie ewidencji na potrzeby zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych, rozliczanie ZUS, a także przygotowywanie i podpisywanie w imieniu klientów wszelkiego rodzaju (wymaganych prawem podatkowym lub przepisami o ubezpieczeniach społecznych) deklaracji, zeznań, czy informacji.

Na tle powyższego stoimy na stanowisku, że wyżej wskazane czynności stanowią główne grupy zadań wykonywanych przez księgowych i biura rachunkowe. W praktyce (zwłaszcza jeśli chodzi o outsourcing usług księgowych) biura rachunkowe zajmują się również obliczaniem wysokości zobowiązań podatkowych (i składkowych) oraz informowaniem klientów o tejsze wysokości. Takie działanie może wchodzić w zakres poszczególnych, wskazanych wyżej czynności, lub powinno zostać wyodrębnione oddzielnie. Warto także rozważyć włączenie na tę listę czynności określanych jako sporządzanie na rzecz klientów deklaracji i zeznań podatkowych, nie wyłączając przy tym okoliczności związanych z podpisywaniem i przesyłaniem tych deklaracji i zeznań w imieniu klientów (jako pełnomocnik), co stanowi powszechną praktykę.

Ustalając zakres czynności zawodu księgowego mamy na uwadze toczącą się dyskusję na temat rozgraniczenia usług księgowych od usług doradztwa podatkowego.

Naszym zdaniem czynności wyżej wskazane przez respondentów badań nie kolidują z przepisami ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym a zwłaszcza z przepisami wymieniającymi czynności zastrzeżone dla doradców podatkowych. Żadna z powyższych czynności nie jest związana z udzielaniem klientom porad, opinii i wyjaśnień z zakresu obowiązków podatkowych i celnych. Nie jest również związana z reprezentowaniem podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych.

Jednocześnie mając na uwadze poruszony aspekt „kolizji” pomiędzy zawodami doradcy podatkowego oraz księgowego, wskazujemy na potrzebę podjęcia próby wyraźnego rozróżnienia prawa księgowych do informowania klientów o określonych skutkach prawnych i podatkowych ich działań od opiniowania takich działań. Granica pomiędzy przekazaniem informacji a udzieleniem porady, rekomendacji, wskazówek czy wytycznych w pewnych aspektach może się bowiem okazać niezwykle „cienka”.

Wyjaśniając powyższe uważamy za zasadne doprecyzowanie możliwych do wykonywania przez księgowych usług związanych z możliwością udzielania porad w mniej skomplikowanych sprawach podatkowych oraz dotyczących informowania swych klientów o treści przepisów, ich skutkach i wpływie na określone rozliczenia podatkowe oraz prowadzone księgi rachunkowe lub ewidencje podatkowe (kpir).

W naszej ocenie szeroko pojmowane informowanie klientów o obowiązkach podatkowych lub uprawnieniach i wskazywania przepisów jakie mogą mieć zastosowanie stanowi nieodłączny element działań osób wykonujących zawód księgowego. Działania te z jednej strony są oczekiwane przez klientów, a z drugiej strony wpływają na narażanie się osób wykonujących zawód księgowego zarzutom przekroczenia swych kompetencji i świadczenia usług doradztwa podatkowego bez wymaganych uprawnień.

W naszej opinii pomoc w prowadzeniu ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz pomocy w sporządzaniu zeznań i deklaracji podatkowych nie może być sprowadzana do czysto technicznej kwestii dokonania zapisu na podstawie uzyskanych od klienta dokumentów, czy informacji, jeśli osoba wykonująca zawód księgowego dostrzeże braki, nieprawidłowości lub jakiegokolwiek inne działania sprzeczne z prawem, w tym w szczególności ustawami podatkowymi.

Oczywistym jest, że przekroczenie kompetencji będzie miało miejsce w przypadku opiniowania określonego rodzaju zdarzeń gospodarczych wraz z rekomendowaniem określonego rodzaju rozwiązań, wskazywaniem zalecanych działań, czy też opracowywaniem określonych koncepcji lub strategii działania, szczególnie w sprawach bardziej skomplikowanych.

Wskazać jednak należy, że granica pomiędzy doradztwem podatkowym a informowaniem o przepisach mogących mieć wpływ na prowadzone księgi rachunkowe lub ewidencje podatkowe zaciera się w przypadku konieczności wytłumaczenia klientowi pewnych aspektów działań mających wpływ na prowadzone księgi i rozliczenia podatkowe, przykładowo, że dany zapis musi być skorygowany w taki czy inny sposób, wyjaśnienia przyczyn pojawienia się zaległości podatkowych, czy też wskazania różnych możliwych ścieżek postępowania (bez jednoznacznego rekomendowania którejkolwiek z nich). Oczywiście tego rodzaju przykładów może być znacznie więcej co każdorazowo zależy od indywidualnej sprawy, niemniej problem pozostaje aktualny.

Z drugiej strony, mając na uwadze omawiane wątpliwości oraz nasilające się działania KIDP związane z zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez osoby wykonujące zawód księgowego utrzymanie obecnego stanu nie może prowadzić do tego, aby osoby wykonujące zawód księgowego „obawiały” się rzetelnie informować swoich klientów o określonego rodzaju prawach i obowiązkach związanych z rozliczeniem podatkowym i mającym wpływ na rzetelność i prawidłowość prowadzenia ksiąg bądź ewidencji.

Pewnym rozwiązaniem mógłby być obowiązek współpracy osoby wykonującej zawód księgowego z osobą posiadającą uprawnienia doradcy podatkowego, względnie adwokata lub radcy prawnego. Jednakże, z jednej strony przymuszenie księgowych do takiej współpracy mogłoby negatywnie wpłynąć na relację pomiędzy tymi grupami zawodowymi, a z drugiej strony nie wyeliminowałoby wyżej podniesionych zagrożeń związanych z brakiem wyraźnego rozgraniczenia zakresu uprawnień tych grup.

Dodatkowo, warto zwrócić uwagę, iż zawód prawniczy również został uwolniony co oznacza, że osoba po studiach prawniczych, na których niejednokrotnie bloki podatkowe są fakultatywne lub też w ogóle nie występują, nie mając uprawnień doradcy, adwokata czy radcy prawnego, ma pełne prawo do udzielania porad z zakresu prawa podatkowego. Prowadzi to do kuriozalnej sytuacji, w której osoba wykonująca zawód księgowego i na co dzień mająca styczność z regulacjami z zakresu prawa podatkowego nie może udzielić „prostej” porady, przeciwnie do prawnika bez uprawnień i doświadczenia.

Zdefiniowanie zawodu księgowego a przy tym rozróżnienie kompetencji doradcy podatkowego oraz księgowego pozwoli na wyeliminowanie wyżej przytoczonego absurdu.

Jeśli jednak dojdziemy do wniosku, że kategorię i wyraźne rozróżnienie kompetencji doradcy podatkowego oraz księgowego nie byłoby możliwe, wartym rozważenia jest utworzenie zamkniętego katalogu czynności obejmujących porady i wyjaśnienia, do których uprawniona byłaby osoba wykonująca zawód księgowego, a które to czynności da się wyłonić jako powszechnie oczekiwane na runku. Przykładowo: gdy osoba fizyczna kieruje się do osoby wykonującej zawód księgowego z informacją, że zakłada pozarolniczą działalność gospodarczą. W takim przypadku zasadnym jest aby ów księgowy mógł zapytać klienta o to jaką formę opodatkowania wybiera, a przy tym wyjaśnić mu różnice oraz skutki określonego rodzaju wyboru. Żaden klient nie chciałby w takiej sytuacji otrzymać informacji, że musi skierować się do doradcy podatkowego, ustalić preferowaną formę opodatkowania i dopiero wtedy „wrócić” do księgowego. Takich przykładów można podać więcej, niemniej wydaje się każdy z nich dotyczyłby z zasady podmiotów nie będących profesjonalnymi uczestnikami rynku gospodarczego wymagającymi kompleksowych, specjalistycznych opinii, analiz, czy rekomendacji określonych zdarzeń gospodarczych, tj. osób fizycznych nieprowadzących działalności lub osób fizycznych rozpoczynających działalność gospodarczą.

W naszej ocenie definicja osoby wykonującej zawód księgowego mogłaby przybrać następujący kształt:

Przez osobę wykonującą zawód księgowego rozumieć należy osobę wykonującą czynności księgowe. Czynności księgowe obejmują:

- 6) prowadzenie ksiąg rachunkowych,*
- 7) sporządzanie i podpisywanie sprawozdań finansowych,*
- 8) prowadzenie pozostałych ewidencji podatkowych i innych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustaw podatkowych oraz aktów wykonawczych, ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia ewidencji płatników na potrzeby podatku PIT, ewidencji sprzedaży i nabycia towarów lub usług na potrzeby podatku VAT oraz prowadzenia ewidencji na potrzeby zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych, nie wyłączając prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów,*
- 9) sporządzanie deklaracji, zeznań i informacji podatkowych wymaganych przepisami prawa podatkowego oraz na potrzeby ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego, w tym ich podpisywanie i wysyłanie w imieniu zobowiązanego podmiotu,*
- 10) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji finansowo-księgowej,*
- 11) udzielanie informacji w zakresie obowiązujących przepisów ustaw podatkowych oraz aktów wykonawczych mających wpływ na prawidłowość lub zakres wykonywanych czynności księgowych, w tym udzielanie prostych porad i wyjaśnień z zakresu obowiązków podatkowych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub rozpoczynających taką działalność, z wyłączeniem wykładni i interpretacji przepisów prawa oraz z wyłączeniem opiniowania, analiz, oraz rekomendacji o znacznym stopniu skomplikowania i zawichości.*

3. Obowiązek ubezpieczenia OC

Prezentowane powyżej badania jednoznacznie wskazują, iż zdecydowana większość respondentów opowiada się za wprowadzeniem obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla osób wykonujących zawód księgowego.

Obowiązek posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla osób usługowo prowadzących księgi rachunkowe istnieje dzisiaj nawet po deregulacji zawodu z 2014 roku. Naszym zdaniem ten obowiązek powinien zostać utrzymany. Ubezpieczenie gwarantuje bezpieczeństwo dla każdej strony transakcji: zarówno dla klienta, ale również dla samego biura rachunkowego. Klient zyskuje pewność w przypadku zajścia zdarzenia otrzyma pewną kwotę finansową należną od biura a biuro ma pewność, że popełniony błąd nie musi skutkować nagłym bankrutem.

Obowiązek taki nie obejmuje jednak wszystkich osób wykonujących zawód księgowego. Zwracamy uwagę, że część księgowych zawęży swoje działania wyłącznie do obsługi osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Świadczenia tych osób ograniczają się zatem do podatkowej księgi przychodów i rozchodów, której prowadzenie nie stanowi ww. usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Konsekwentnie pożądanym jest aby wszystkie osoby wykonujące zawód księgowy zostały objęte jednolitym obowiązkiem posiadania ubezpieczenia OC, przy uwzględnieniu indywidualnego doboru sum ubezpieczenia uzależnionych od skali i profilu prowadzonych usług księgowych. Nie wykluczamy jednak, aby omawiany obowiązek zakładał minimalny próg sumy ubezpieczenia (np. na poziomie 100 tys. zł).

Wprowadzenie prezentowanych zmian, w naszej ocenie zwiększy bezpieczeństwo nabywców usług księgowych oraz wyeliminuje lub ograniczy działalność osób nieposiadających odpowiednich kwalifikacji i świadczących usługi księgowe niskiej jakości, które po stronie usługodawcy generowałyby ryzyko wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego i ponoszenie ciężarów z nim związanych.

Wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia jest niewątpliwie pożądanym przez większość przedstawicieli zawodu również z uwagi na obecną ofertę ubezpieczycieli, gdzie produktów dla księgowych jest stosunkowo niewiele. Wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia wpłynie zatem na rozszerzenie oferty i umożliwi zawarcie takich ubezpieczeń, których obecnie podmioty rynku ubezpieczeniowego nie oferują.

4. Obowiązek ukształtowania zasad etyki zawodowej

Równie liczna grupa respondentów opowiadała się za wprowadzeniem zasad etycznych wykonywania zawodu księgowego. Nie wykluczamy zatem zmian polegających na wprowadzeniu kodeksu etyki zawodowej, niemniej wobec niechęci środowiska do tworzenia struktur samorządowych, za zasadne uznajemy aby jednolity kodeks etyki zawodowej mógł zostać ustalony przez przedstawicieli środowiska w wyniku wspólnie wypracowanego stanowiska takich organizacji jak: OSCBR, SKWP, KIBR oraz innych organizacji, sieci, stowarzyszeń, czy zrzeszeń środowisk księgowych lub biur rachunkowych. Nie wykluczamy również aby ostateczne zapisy omawianego kodeksy podlegały ocenie i akceptacji Ministra Finansów.

Za zasadne uważamy również aby stosowanie omawianego kodeksu etyki było fakultatywne. Wówczas rynek i nabywcy lub potencjalni nabywcy usług księgowych zweryfikują chęć współpracy, mając na uwadze zwiększone zaufanie do tych osób wykonujących zawód księgowego, które stosują się do omawianego kodeksu. Liczymy, iż opisywane działanie zwiększy bezpieczeństwo i pewność obrotu gospodarczego.

Jednocześnie za słuszny kierunek uznajemy, aby nadzór nad zachowaniem zasad etyki sprawowała samodzielnie i niezależnie każda z ww. organizacji, we własnym zakresie i wyłącznie względem dobrowolnie zrzeszonych członków tej organizacji. Stoimy na stanowisku, że uregulowanie tego rodzaju nie zagrozi stosowaniu ustalonych zasad etyki, a przy tym nie wymusi na środowisku tworzenia i uczestnictwa w strukturach samorządowych, z zasady wymagających ponoszenia określonego rodzaju dodatkowych kosztów, czy też regulowania sposobu ich funkcjonowania przez ustawę.

Jednocześnie nie wykluczamy, wprowadzenia odpowiedniego wykazu powoływanych organizacji oraz określenia warunków ich ujawnienia w wykazie, przykładowo: (i) złożenia odpowiedniego wniosku, (ii) wskazanie, iż zrzeszane podmioty stosują się do określonych zasad [tu: zasad etyki zawodowej] i dla celów weryfikacji stosowania tych zasad stosowane są odpowiednie standardy, czy też że (iii) zrzeszane podmioty [osoby wykonujące zawód księgowego lub prowadzące biura rachunkowe] nie są karane oraz mają ubezpieczenie OC.

Na marginesie wskazujemy, że na gruncie międzynarodowym istnieje „Kodeks etyki zawodowych księgowych” wydany w 2009 r. przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (IESBA) działającą w ramach Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC). Wskazany kodeks został przetłumaczony na język polski w 2019 r. przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów. Ponadto, w 2007 r. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (będące członkiem IFAC) wydało „Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości”. Naszym zdaniem warto, aby ww. organizacje w toku prac nad omawianymi zasadami etycznymi skorzystały z dotychczasowego dorobku i uwzględniły – w odpowiednim zakresie - powyższe regulacje. W szczególności, że regulacje te znalazły uznanie takich instytucji jak Komitet Standardów Rachunkowości przy ministrze finansów oraz Krajowa Izba Biegłych Rewidentów. Przy tym, wartym rozważenia wydaje się aby dokonać możliwie prostej transpozycji zapisów ww. Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości (SKWP) na szerszy grunt i zastosować go na potrzeby zawodu księgowego (a nie wyłącznie względem rachunkowości).

5. Warunki certyfikacji zawodu (zdobycia uprawnień w ramach egzaminu państwowego)

W świetle wyżej proponowanych rozwiązań, niewątpliwe wpływających na profesjonalizację zawodu, uważamy, że powrót do obowiązkowej certyfikacji i regulacja zawodu byłby zbyt radykalnym rozwiązaniem i przyczyniłaby się do znacznego ograniczenia dostępu do zawodu.

Jeżeli jednak Ministerstwo skłaniałoby się ku temu rozwiązaniu biorąc pod uwagę pozostałe stanowiska kreowane do resortu w toku przedmiotowych prekonsultacji, w ślad za naszymi respondentami wskazujemy, że ewentualna certyfikacja powinna odbywać się uwzględnieniem historii zawodowej danej osoby, tj. uzyskania przez nią certyfikatu na gruncie poprzednio obowiązującego porządku prawnego („starych” certyfikatów), czy też uwzględnienia wiedzy i doświadczenia wynikających z lat praktyki (np. dzięki określeniu prognozy 5 lat czynnie w zawodzie).

Tym samym za zasadne uznajemy, osoba, która już zdobyła odpowiedni certyfikat lub cechuje się odpowiednim stażem pracy w zawodzie była zwolniona z obowiązku certyfikacji lub – co najmniej – przystępowania do egzaminu na preferencyjnych warunkach. Ów preferencyjne warunki mogłyby przy tym uwzględniać zwolnienie z części pytań lub ich ograniczenie do pytań z zakresu nowo obowiązujących (nie dłużej niż 2 lata) przepisów.

Odnosnie pierwszego zagadnienia pragniemy wskazać, że podobne rozwiązania funkcjonują chociażby w przypadku adwokatów. Ustawa o adwokaturze przewiduje różne drogi dojścia do zawodu adwokata. Nie jest zawsze konieczne odbycie aplikacji adwokackiej zakończonej zdaniem egzaminu zawodowego. Przykładowo osoby wykonujące czynności adwokackie będąc zatrudnionymi przez okres kilku lat mogą skorzystać z uproszczenia takiego, że nie muszą odbywać aplikacji a mogą jedynie przystąpić do egzaminu adwokackiego.

W naszej ocenie ułatwienia i rozwiązania podobne do powyższego są uzasadnione i powinny zostać zastosowane. Zgadza się z większością naszych respondentów, że praktyczne doświadczenie w pracy zawodowej powinno przełożyć się na wyższą jakość świadczonych usług. Ponadto warto zapewnić bezpieczeństwo prawne dla osób już wykonujących zawód księgowy i nie stawiać ich w sytuacji, w której nagle muszą ubiegać się o dostęp do zawodu wykonywany przez nich od wielu lat.

Równocześnie za wskazane uważamy aby uwzględnić wcześniej nadmienioną okoliczność, iż część osób wykonujących zawód księgowy zawęży swoje działania wyłącznie do obsługi osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i objętych KPiR.

W tym zakresie respondenci wskazywali na zasadność różnicowania poziomów certyfikacji, to znaczy, przykładowo jeden certyfikat na świadczenie usług prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz inny na świadczenie usług prowadzenia księgi przychodów i rozchodów. Umożliwiłoby to księgowym swego rodzaju specjalizację i ułatwienie w takiej postaci, że nie trzeba byłoby uzyskiwać certyfikatu na wszystkie czynności księgowe.

6. Samorząd

Na koniec pragniemy ponownie zaznaczyć, że osoby wykonujące zawód księgowego nie są zainteresowane tworzeniem i udziałem w strukturach samorządowych. Przeciw tworzeniu struktur samorządowych opowiadało się ponad 60% naszych respondentów, a niemal 10% wstrzymywało się od głosu.

W naszej ocenie zatem wskazane jest utrzymanie obecnego stanu w zakresie w jakim osoby wykonujące zawód księgowego lub prowadzące biura rachunkowe we własnym zakresie, dobrowolnie zrzeszają się w różnego rodzaju instytucjach takich jak KIBR, OSCBR, czy SKWP. Dowolnie dobrane struktury tych instytucji sprawdzają się, zrzeszają coraz większe grupy osób wykonujących zawód księgowego lub prowadzących biura rachunkowe i w naszej ocenie mogą w pełni zastąpić sformalizowane struktury samorządowe.

Jeśli zatem Ministerstwo Finansów rozważałoby tworzenie struktur samorządowych biorąc pod uwagę pozostałe stanowiska kreowane do resortu w toku przedmiotowych prekonsultacji, sugerujemy aby pewne zadania samorządowe mogło zostać scedowane na ww. instytucje przy zachowaniu ich transparentności oraz dowolności zrzeszania się ich członków. W naszej ocenie nie zagraża to w żadnym wypadku przyszłości zawodu księgowego, a zwłaszcza jakości wykonywanych usług. Rynek natomiast sam zweryfikuje, czy woli współpracować z osobą wykonującą zawód księgowego lub z biurem rachunkowym będącym członkiem jednej z ww. instytucji (a dzięki temu, np. przestrzegającym zasad etyki, por. pkt 4 pow.).

Jednocześnie nie wykluczamy, wprowadzenia odpowiedniego wykazu powoływanych instytucji oraz określenia warunków ujawnienia tej instytucji w wykazie, przykładowo: (i) złożenia odpowiedniego wniosku, (ii) wskazanie, iż zrzeszane podmioty stosują się do określonych zasad [np. ww. zasad etyki zawodowej] i dla celów weryfikacji stosowania tych zasad stosowane są odpowiednie standardy, czy też że (iii) zrzeszane podmioty [osoby wykonujące zawód księgowego lub prowadzące biura rachunkowe] nie są karane oraz mają ubezpieczenie OC.

* * *

Przedstawiając niniejsze pismo w toku prekonsultacji oraz prezentując poszczególne rozwiązania legislacyjne i kwestie (zapatrywania) z nimi związane pragniemy zająć istotny głos w dyskusji na temat przyszłości zawodu księgowego.

Jesteśmy zaangażowani i wyrażamy wolę współpracy w merytoryczne i obiektywne przeanalizowanie możliwych rozwiązań.

Ufamy że nasze uwagi i spostrzeżenia będą pomocne i znajdą zainteresowanie wśród przedstawicieli Ministerstwa Finansów powołanych do prac nad przygotowaniem odpowiednich zmian legislacyjnych.

Zgłaszamy przy tym chęć czynnego udziału w konsultacjach społecznych, w toku których pragniemy na bieżąco odnosić się do pomysłów, uwag i propozycji zgłaszanych zarówno przez resort jak i pozostałych uczestników konsultacji – środowiska opiniotwórczego.

Liczymy, że obecnie prezentowane stanowisko jak i przyszłe wyniki opiniowania szczegółowych, wspólnie wypracowanych propozycji kierunków rozwoju zawodu księgowego przyczynią się do rekomendacji a kolejno do stanowienia możliwe najlepszych rozwiązań. Rozwiązań aprobowanych i oczekiwanych przez środowisko osób wykonujących zawód księgowego.

W razie potrzeby prosimy o kontakt z osobami kontaktowymi LTCA oraz OSCBR, zgodnie z danymi ujętymi w petitum, tj. z Kajetanem Kubicz, tel.: 510 236 828, e-mail: kajetan.kubicz@ltca.pl oraz z Anną Marszałek, tel.: 533332549, e-mail: amarszalek@oscbr.pl.

Ze strony LTCA:

Ze strony OSCBR:

Adwokat, doradca podatkowy Marcin Zarzycki

Dyrektor zarządzająca siecią Anita Gołębiowska

oraz

oraz

Adwokat Kajetan Kubicz

Menager ds. rozwoju Sieci Anna Marszałek

Załączniki:

1. Wzór ankiety wykorzystywanej na potrzeby badania opinii środowiska